

5Ts กับความสำเร็จด้านครุศึกษาของประเทศฟินแลนด์

5TS: The Reason Why Teacher Education in Finland is Successful

ภาวิณี ไสธายะเพชร

บทคัดย่อ

ความเจริญรุ่งเรืองก้าวหน้าของประเทศขึ้นอยู่กับคุณภาพของประชากรเป็นสำคัญ ขนาดของประเทศไม่ได้เป็นตัวชี้วัดต่อจำนวนคนที่มีคุณภาพ การมีประชากรจำนวนน้อยแต่มีคุณภาพที่ดีต่างหากที่สามารถเปลี่ยนประเทศของตนให้ใหญ่ขึ้นได้ในแง่ของอำนาจและศักยภาพ ประเทศฟินแลนด์เป็นตัวอย่างหนึ่งของการมีประชากรที่มีจำนวนน้อยแต่มีคุณภาพ การให้ความสำคัญด้านการศึกษาของรัฐแก่พลเมืองในประเทศถือเป็นสวัสดิการขั้นพื้นฐานในการมุ่งพัฒนาคุณภาพคนเป็นสำคัญ ความสำเร็จประการหนึ่งของประเทศฟินแลนด์คือ ครูมีความเป็นมืออาชีพสูง ด้วยเหตุนี้ครูศึกษา จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการผลิตครูในประเทศฟินแลนด์ ผลลัพธ์ที่ได้คือ การได้ประชากรที่มีคุณภาพให้กับประเทศ ดังนั้น องค์ประกอบ 5 ประการที่ส่งผลให้ประเทศฟินแลนด์ประสบความสำเร็จด้านการศึกษา และครูศึกษาก็คือ ความไว้วางใจ (T1: Trust) ครู (Teacher: T2) การฝึก (Training: T3) เทคโนโลยี (Technology: T4) และการทำงานเป็นทีม (Teamwork: T5) ซึ่งทั้ง 5 องค์ประกอบนี้มีความเกี่ยวเนื่องและส่งเสริมกันและกันจนทำให้ประเทศฟินแลนด์บังเกิดผลสำเร็จดังที่กล่าวมา

คำสำคัญ: ครูศึกษา / ความไว้วางใจ / ครู / การฝึกหัด / เทคโนโลยี / การทำงานเป็นทีม / ประเทศฟินแลนด์

Abstract

The development of a country depends on the quality of the people in that country: one can equate high quality individuals with progress and civilization. Certainly, the country and/or population size does not indicate how well the country produces educated citizens or a qualified workforce. In other words, a small number of educated, responsible citizens are more capable of making national-scale change for their countries than a large number of averagequality citizens do. Finnish citizens are an example of a small group of high-quality citizens who have the potential and power to effect change. The quality of life in Finland and that of the Finnish citizens are due to the fact that Finland gives priority to education. Education is a fundamental human right in Finland. The country places emphasis on the quality of human resources and appears to succeed in producing high-quality professional teachers. Teacher education plays an important role in producing high-quality teachers, and in turn, high-quality students and citizens. The secret to this success is the 5Ts: Trust (T1), Teacher (T2), Training (T3), Technology (T4), and Teamwork (T5). These five aspects are intertwined and interdependent.

Keywords: Teacher Education / Trust / Teacher / Training / Technology / Teamwork / Finland

บทนำ

คน เป็นปัจจัยสำคัญในการนำพาความเจริญรุ่งเรือง ความมั่นคงมั่งคั่ง ความเจริญก้าวหน้า และการพัฒนาด้านต่างๆ มายังประเทศชาติประเทศใดมีทรัพยากรคนที่มีศักยภาพย่อมมีแนวโน้มที่จะนำพาประเทศของตนไปสู่ระดับขั้นๆ ของการแข่งขันในระดับนานาชาติ ไม่ว่าจะเป็นทางด้านเศรษฐกิจ ด้านการทหาร ด้านการทูต ด้านการศึกษา ฯลฯ แต่กำลังคนที่ว่าหาใช่ความหมายในเชิง “ปริมาณ” หากแต่เป็นความหมายในเชิง “คุณภาพ” นั่นหมายถึง ประเทศใดมีจำนวนประชากรมาก ไม่ได้หมายความว่าประเทศนั้นจะมีอัตราการพัฒนาสูง หรือมีแนวโน้มที่จะมีความมั่นคงมั่งคั่งสูงตามไปด้วย ในทางกลับกันประเทศใดที่มีจำนวนประชากรน้อยหากแต่ “ทรัพยากรคน”

ในประเทศนั้นมีศักยภาพและมีคุณภาพสูง ย่อมมีความเป็นไปได้มากในการทำให้ประเทศชาติเจริญรุ่งเรืองได้สูงกว่า เพราะปริมาณไม่สามารถสะท้อนได้ว่าคนมีคุณภาพหรือไม่ ดังนั้น จึงไม่มีความจำเป็นที่จะมุ่งเน้นเรื่องของปริมาณคนอย่างไรก็ดีหากประเทศใดมีกำลังคนมากประกอบกับมีจำนวนเปอร์เซ็นต์ของคนมีคุณภาพและศักยภาพสูง นั้นแสดงอย่างเป็นนัยว่า ได้เกิดทรัพยากรล้ำค่าของประเทศนั้นๆ ขึ้นแล้วอย่างไม่สามารถประเมินค่าได้และมีแนวโน้มที่จะได้เปรียบสูงกว่าประเทศอื่นๆ ในประชาคมโลก

ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ที่ได้กล่าวถึงการให้ความสำคัญของการพัฒนาคนไว้ในส่วนบทนำว่า “...คุณภาพชีวิตของคนไทยดีขึ้นมีหลักประกัน

ความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมที่หลากหลาย และความยากจนลดลงแต่ต้องให้ความสำคัญต่อ เนื่องกับการพัฒนาคุณภาพคนและสังคม...” (2555: 1) นอกจากนี้ยังเน้นในเรื่องของให้คน เป็นศูนย์กลางในการพัฒนาดังต่อไปนี้ “...ยึด แนวคิดการพัฒนาแบบบูรณาการเป็นองค์รวมที่มีคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา มีการเชื่อมโยงทุก มิติของการพัฒนาอย่างบูรณาการ ทั้งมิติ ตัวคน สังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และการเมือง เพื่อ สร้างภูมิคุ้มกันให้ พร้อมเผชิญการเปลี่ยนแปลง ที่เกิดขึ้นทั้งในระดับปัจเจก ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ...” (2555: 7) ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าการพัฒนาความเจริญและมั่นคงของประเทศ ชาติ นั้น **“คุณภาพคน”** เป็นปัจจัยสำคัญในการ ชีววัดความเป็นไปของประเทศชาติ

หากจะยกตัวอย่างประเทศที่มีความสำคัญ สอดคล้องกับข้อความดังกล่าวข้างต้น ประเทศ ฟินแลนด์ เป็นประเทศหนึ่งในกลุ่มประเทศนอร์ดิกซึ่งตั้งอยู่ทางตอนเหนือของทวีปยุโรป ถือว่า เป็นประเทศหนึ่งในไม่กี่ประเทศที่สะท้อนให้เห็นว่า **กำลังคนน้อย** ด้วยความเป็นจริงที่ว่าฟินแลนด์มี ประชากรราวๆ 5.4 ล้านคน ด้วยพื้นที่ของประเทศ ประมาณ 338,000 ตารางกิโลเมตร เฉลี่ยประชากร ต่อพื้นที่เท่ากับ 15.7 คนต่อตารางกิโลเมตร นับ ว่ามีประชากรเบาบาง แต่ฟินแลนด์สามารถพัฒนา ประเทศตนเองจนสามารถอยู่ในลำดับต้นๆ ไม่ว่า จะเป็นด้านเทคโนโลยี ด้านการศึกษา ด้าน คุณภาพชีวิต เป็นต้น ทั้งที่ฟินแลนด์เป็นประเทศ เกิดใหม่ในไม่กี่ร้อยปี อีกทั้งยังเคยตกอยู่ภายใต้ อาณานิคมทั้งสวีเดนและรัสเซียอยู่เป็นเวลานาน อะไรทำให้ประเทศฟินแลนด์สามารถสร้างความ มั่นคง ความก้าวหน้าให้แก่ประเทศของตัวเองได้ อย่างรวดเร็วเป็นสิ่งที่น่าสนใจทั้งสิ้น แต่เหนือสิ่ง

อื่นใดสิ่งที่แสดงประจักษ์ชัดให้ประเทศฟินแลนด์ มีชื่อเสียงโดดเด่นอยู่ในระดับนานาชาติ นั่นคือ **ด้านการศึกษา** ที่นานาชาติประเทศจับตามอง เป็นพิเศษและไม่สามารถปฏิเสธได้ว่าการศึกษา ฟินแลนด์นั้นมีความเด่นชัดอย่างแท้จริง ใน หลากหลายประเด็น ไม่ว่าจะเป็น ระบบการ ศึกษาที่ดีเลิศ ผลคะแนน PISA ที่อยู่ลำดับต้นๆ มาหลายครั้งติดต่อกันและครูศึกษา (Teacher Education) ที่มีระบบการผลิตครูที่ดีที่สุดประเทศ หนึ่งที่ดึงดูดให้นานาประเทศต้องเดินทางไปศึกษา ดูว่า ระบบการผลิตครูนั้นเป็นอย่างไรบ้าง เหล่านี้ แสดงให้เห็นอย่างลึกซึ้งว่า **“การลงทุนในการเพิ่ม คุณภาพและศักยภาพคนของประเทศฟินแลนด์”** นั้นสำคัญเพราะเปรียบเสมือนกลไกขับเคลื่อนทุก ภาคส่วนของประเทศให้ก้าวหน้าต่อไปได้อย่างยัง ยืน และถาวรในอนาคต

จากความเชื่อที่ว่า การศึกษาเป็นเครื่องมือ ช่วยให้คนเกิดการพัฒนาและเกิดการเปลี่ยนแปลง ในสังคมและประเทศชาติ ดังคำกล่าวของ Nelson Mandela อดีตประธานาธิบดีแห่งสาธารณรัฐ แอฟริกาใต้และผู้ได้รับรางวัลโนเบลสาขาสันติภาพ ในปี ค.ศ.1993 ที่ว่า **“การศึกษาคืออาวุธที่ทรง อำนาจที่เราสามารถใช้เปลี่ยนแปลงโลกได้”** แสดงให้เห็นความสำคัญว่า ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยตรงและมีภาระหน้าที่ของการสร้างคนให้มี คุณภาพนั้นก็คือ **ครู** อันมีความเชื่อมโยงเกี่ยว พันกันกับการให้การศึกษาและการสร้างคนให้มี คุณภาพในเวลาเดียวกัน ด้วยเหตุนี้ การ วิเคราะห์ถึงการมีคุณภาพของพลเมืองฟินน์ จึง จำเป็นต้องย้อนไปยังจุดเริ่มต้นที่สำคัญในการ สร้างคนที่จะให้การศึกษาแก่พลเมืองในประเทศให้ มีคุณภาพ นั่นก็คือ **ครูศึกษา** นั่นเองปัจจัยใด หรือองค์ประกอบใดบ้างที่ช่วยส่งเสริมให้ครูศึกษา

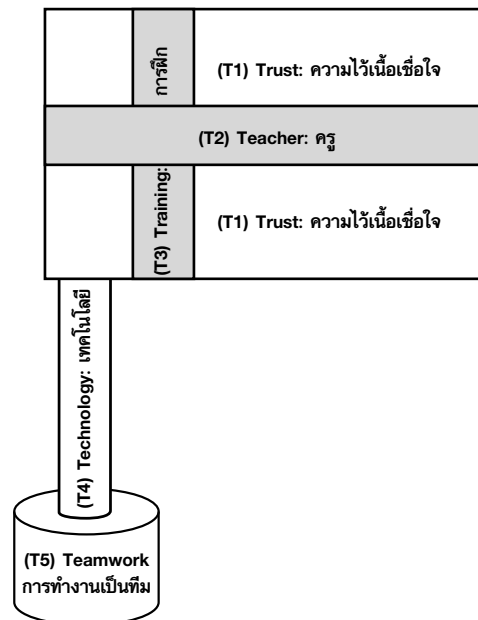

ของประเทศฟินแลนด์นั้นมีทั้งประสิทธิภาพและประสิทธิผล ในบทความนี้ผู้เขียนจึงขอเสนอองค์ประกอบ 5Ts ของความสำเร็จด้านครุศึกษาในประเทศฟินแลนด์ ซึ่งเกิดจากการประมวลประสบการณ์ของตัวผู้เขียนเองและจากการวิเคราะห์เอกสารต่างๆ โดยมีองค์ประกอบดังนี้ ความไว้วางใจ (T1: Trust) ครู (Teacher: T2) การฝึก (Training: T3) เทคโนโลยี (Technology: T4) และการทำงานเป็นทีม (Teamwork: T5) ด้วยการใช้ธงชาติของฟินแลนด์แสดงให้เห็นถึง 5 องค์ประกอบที่มีความเกี่ยวเนื่องสอดคล้องกันในแต่ละองค์ประกอบโดยเริ่มต้นจากผืนธงชาติที่เป็นพื้นสีขาวแสดงให้เห็นถึงการนำเอาวัฒนธรรมความไว้วางใจมายึดเป็นหลักในการทำงานของคนฟินแลนด์ ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญในการผลักดันส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จอื่นๆตามมานั้นก็คือ กากบาทสีเทาแสดงถึง การฝึกหัดครูที่มีประสิทธิภาพของประเทศฟินแลนด์ที่มีความคิด

ความเชื่อตั้งอยู่บนฐานของความไว้วางใจจึงบังเกิดผลให้ครูของประเทศฟินแลนด์มีความเป็นมืออาชีพ แต่ทั้งหมดทั้งมวลความได้เปรียบของประเทศฟินแลนด์ในการจะช่วยให้ครูศึกษาและการศึกษาของประเทศฟินแลนด์ประสบความสำเร็จได้อย่างรวดเร็วคือ การทำงานร่วมกันเป็นทีมและการมีเทคโนโลยีที่พร้อมสรรพในการสนับสนุนส่งเสริมซึ่งกันและกันเป็นตัวค้ำจุนและพยุงให้ครุศึกษาของประเทศฟินแลนด์ประสบความสำเร็จอย่างสูงสุด เปรียบได้ดังฐานของเสาธงและเสาของธงที่เป็นตัวพยุงให้ธงอยู่ยอดเสาได้ดังแผนภาพด้านล่าง

T1-Trust หรือ ความไว้วางใจ

เป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะกล่าวถึงในลำดับแรกในระบบการทำงานของทุกองค์กรไม่เฉพาะแต่การบริหารงานด้านการศึกษาเท่านั้น แต่รวมไปถึงการบริหารประเทศในภาคส่วนต่างๆ

แผนภาพที่ 1. องค์ประกอบ 5Ts ที่ทำให้ครุศึกษาในประเทศฟินแลนด์ประสบความสำเร็จ

ได้เกิดวัฒนธรรมความไว้วางใจ (Culture of Trust) อันเป็นวัฒนธรรมที่คนฟินนียึดถือเป็นหลักในการบริหารงานต่างๆ แต่จุดเริ่มต้นของการเกิดวัฒนธรรมนี้ทางด้านการศึกษา เริ่มขึ้นจากระบบการศึกษาของประเทศฟินแลนด์ก่อนจะมีการปฏิรูปครั้งใหญ่ในช่วง ค.ศ. 1970-1979 เป็นแบบการรวมอำนาจเข้าสู่ศูนย์กลาง จนกระทั่งถึงปี ค.ศ. 1985 ครูจะไม่มีอิสระในการทำงานเท่าที่ควรเพราะถูกควบคุมจากเจ้าหน้าที่จากส่วนกลาง โดยต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบในการทำงานประจำวันจนกระทั่งทัศนคติของวัฒนธรรมนี้ได้ก่อตัวเป็นรูปเป็นร่างขึ้นอย่างค่อยๆ ชัดเจนขึ้นในระบบการศึกษาในช่วงทศวรรษที่ 1980 และมีความประจักษ์ชัดที่สุดของยุคที่โรงเรียนมีความไว้วางใจกันเป็นฐานอย่างเป็นทางการในช่วงต้นของทศวรรษที่ 1990 โดยความหมายของวัฒนธรรมการไว้วางใจกัน หมายถึง เจ้าหน้าที่ทางการศึกษา และผู้วางนโยบายการศึกษาระดับชาติเชื่อว่าครู ครูใหญ่ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ปกครอง รวมทั้งชุมชนรู้ว่าจะร่วมมือกันในการให้การศึกษาที่ดีที่สุดแก่เด็กและเยาวชนของพวกเขาได้อย่างไร (Sahlberg, 2007) ซึ่งสอดคล้องกับ Sothayapetch (2013) ได้กล่าวไว้ว่า การไว้วางใจโรงเรียนและครูเป็นผลที่เกิดจากการวางหน้าที่ของคนในสังคมอย่างดี ทั้งครู โรงเรียน และชุมชนสามารถมีส่วนร่วมในการตัดสินใจที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านหลักสูตรและการให้การศึกษาที่เกิดขึ้น

วัฒนธรรมการไว้วางใจที่มีความเด่นชัดสุดในบริบทการศึกษาของฟินแลนด์ คือ การมีจิตสำนึกและการมีความซื่อสัตย์เป็นฐานของผู้ให้การศึกษาโดยคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญในการจัดการศึกษาให้ได้รับความเท่าเทียมและความ

เสมอภาค ไม่ว่าผู้เรียนจะเป็นคนเชื้อชาติใดย่อมได้รับสิทธิในการได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียมและทั่วถึงในประเทศฟินแลนด์สำหรับความไว้วางใจปรากฏขึ้นให้เห็นจากการที่ครูและโรงเรียนได้รับเชิญให้เข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาสังคมอยู่เสมอๆ และได้ส่งผลดีอย่างมากมายมหาศาลให้แก่ภาคส่วนการศึกษาของประเทศฟินแลนด์ ครูฟินน์ทุกคนเชื่อและเข้าใจตรงกันว่าโรงเรียนและชุมชนซึ่งเป็นสถานที่ที่ใช้ดำเนินการและจัดการทางด้านการศึกษาที่สำคัญ เช่น การให้ความสำคัญในเรื่องหลักสูตร ดังนั้นโรงเรียนทุกโรงเรียนในประเทศฟินแลนด์จะมีบทบาทใหม่ในการนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงภายใต้วัฒนธรรมการไว้วางใจ กล่าวคือแต่ละโรงเรียนสามารถออกแบบการเปลี่ยนแปลงแผนยุทธศาสตร์ตามข้อภารกิจ วิสัยทัศน์ วิธีการนำไปปฏิบัติและตารางเวลาดำเนินการต่างๆ มิติการไว้วางใจในลักษณะนี้มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งที่จะขับเคลื่อนให้ระบบการศึกษาของประเทศฟินแลนด์ก้าวหน้ายิ่งขึ้น ผลของวัฒนธรรมการไว้วางใจทำให้ครูในประเทศฟินแลนด์มีอิสระในการปฏิบัติงาน มีความกล้าคิด กล้าตัดสินใจในการทดลองสิ่งใหม่ๆ เพื่อการพัฒนาการเรียนการสอนของตนเองต่อไปอย่างไม่รู้จบ จากจุดเริ่มต้นของวัฒนธรรมนี้เองทำให้ครูฟินแลนด์มีคุณลักษณะของความเป็นครูมืออาชีพ (Professional) ได้ไม่ยากเพราะมีความเป็นตัวของตัวเอง (Autonomous) มีอิสระในการคิดตัดสินใจภายใต้กรอบนโยบายหลักสูตรการศึกษาชาติ แต่ปราศจากการควบคุมและประเมินจากหน่วยงานต่างๆ แม้กระทั่งจากโรงเรียนที่ครูปฏิบัติงานเอง ทำให้ความนึกคิด ความมุ่งมั่นในเรื่องที่จะพัฒนาตนเองต่อการเรียนการสอนให้แก่นักเรียนในด้านต่างๆ

ของครูไม่ถูกจำกัดหรือครอบงำภายใต้กรอบนโยบายเพื่อมุ่งเน้นแต่การประเมินคุณภาพเพียงอย่างเดียว ซึ่งอาจทำให้ขาดชีวิตชีวาในการเป็นครูมืออาชีพที่แท้จริง

วัฒนธรรมการไว้น้ำใจเชื่อใจในการบริหารงานด้านการศึกษาของฟินแลนด์นั้น เริ่มต้นตั้งแต่ผู้วางนโยบายทางด้านการศึกษา การจัดสรรงบประมาณการศึกษา การสรรหาสื่ออุปกรณ์การเรียนรู้ ฯลฯ ซึ่งถือว่าเป็นหน่วยงานชั้นบนสุด ในการกำหนดกรอบนโยบาย หลักสูตรการศึกษาทั้งหลายทั้งปวง ให้มีความเป็นอันหนึ่งเดียวกันทั้งประเทศ ซึ่งผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในส่วนงานนี้แบ่งออกเป็น 2 หน่วยงาน คือ กระทรวงศึกษาธิการ และวัฒนธรรม (Ministry of Education and Culture) และคณะกรรมการการศึกษาของฟินแลนด์ (Finnish National Board of Education) หน่วยงานลำดับต่อมาคือ เทศบาล (Municipalities) ผู้ซึ่งทำหน้าที่รับผิดชอบดูแลการจัดการศึกษาในแต่ละเขตที่ตนมีอำนาจดูแล ในการบริหารงบประมาณจากกระทรวงมาใช้ในการงานด้านการศึกษาในเขตของตนเอง รวมทั้งการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นในเขตตน จากนั้นการกระจายอำนาจจากเทศบาลจึงลงไปสู่การปฏิบัติที่เกิดผลโดยตรงกับนักเรียนอย่างแท้จริง โดยผ่านโรงเรียนเป็นลำดับต่อมาในการสนองนโยบายตามที่เบื้องบนได้กำหนดเพื่อให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เช่น เป้าหมายหลักสูตรการศึกษาชาติ ครูผู้หน้าที่ในการปฏิบัติโดยตรงจะมีหน้าที่วางแผนการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรชาติที่วางเอาไว้ จะเห็นได้ว่า การส่งต่อวัฒนธรรมความไว้น้ำใจที่ปราศจากการควบคุมหรือประเมินจากหน่วยงานที่มีอำนาจสูงมากำกับดูแลหน่วยงานที่มีลำดับชั้นรองลงมากล่าวให้ชัดเจนคือ กระทรวง

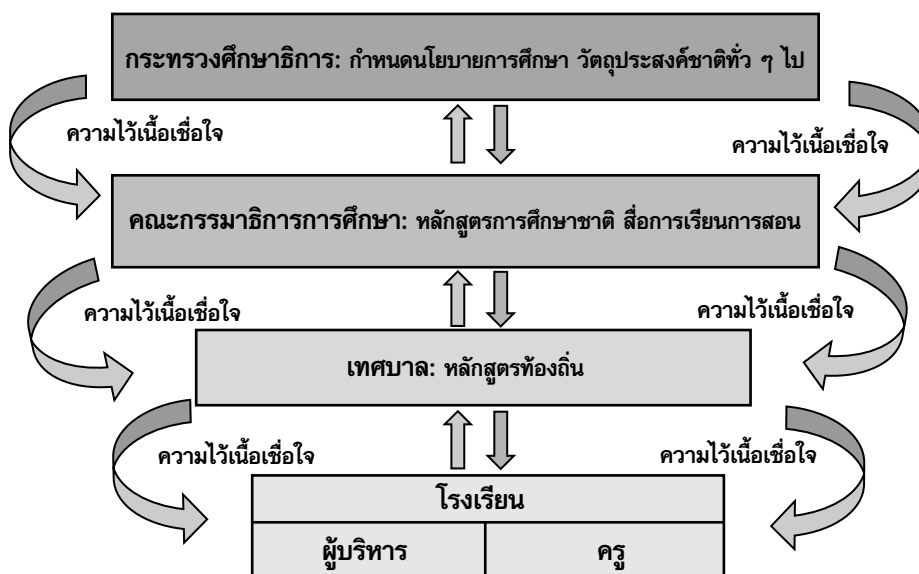
ศึกษาธิการหรือคณะกรรมการการศึกษา จะไม่มีการบังคับใช้อำนาจหรือวางเงื่อนไขกฎเกณฑ์แก่เทศบาลว่าจะต้องดำเนินการอย่างไร ในทางกลับกัน เทศบาลมีอำนาจและอิสระอย่างเต็มที่ในการจัดสรรและดำเนินงานทางด้านการศึกษาแล้วแต่ทางเทศบาลเห็นสมควร เพียงแต่ประการเดียวที่ควรคำนึงถึงคือ การทำให้บรรลุเป้าหมายตามที่นโยบายได้กำหนดไว้เพียงเท่านั้น นอกจากนี้เทศบาลเองก็ไม่มีหน้าที่หรืออำนาจในการบังคับหรือกำกับโรงเรียนให้เป็นไปตามที่ทางเทศบาลต้องการ เช่นเดียวกัน โรงเรียนสามารถดำเนินการทุกอย่างในการให้การศึกษาแก่ผู้เรียนตามที่เห็นสมควร รวมไปถึงผู้บริหารโรงเรียนก็ให้อิสระอย่างเต็มที่แก่ครูผู้สอน ทำให้ครูฟินแลนด์สามารถดำเนินการสอนได้อย่างมีความคิดสร้างสรรค์และมีความมั่นใจในตนเองในการที่จะพัฒนาการเรียนการสอนต่อไปอย่างไม่หยุดยั้ง เพราะไม่มีการควบคุมหรือจำกัดความคิดความสามารถของครูแต่อย่างใด ดังนั้น จะเห็นได้ว่าในแต่ละลำดับขั้นของการบริหารด้านการศึกษาของประเทศฟินแลนด์ การให้อิสระอย่างเต็มที่โดยไม่มีการควบคุมหรือการประเมิน ซึ่งเป็นรากฐานของความไว้น้ำใจเชื่อใจกัน ทำให้การศึกษาของฟินแลนด์มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเป็นอย่างมาก สอดคล้องกับ Lavonen (2008) ที่กล่าวว่าไม่มีผู้ตรวจสอบมาตรฐานการทำงานของครูและไม่มีการวัดและประเมินผลเกี่ยวกับสื่อการเรียนรู้ในระดับชาติ ด้วยเหตุนี้ทำให้ครูได้ปลดปล่อยความเป็นอิสระและความเป็นตัวของตัวเองและความเชี่ยวชาญทางวิชาการที่ถูกสะท้อนออกมาได้อย่างดีการบริหารงานด้านการศึกษาของฟินแลนด์สามารถแสดงให้เห็นได้โดยง่ายจากแผนภาพที่ 2

T2-Teacher หรือ ครู

ประเทศฟินแลนด์ให้ความสำคัญกับการศึกษาเป็นอย่างมาก เพราะถือว่าการศึกษเป็นส่วนหนึ่งที่ถูกหลอมรวมอยู่ในวัฒนธรรมและในสังคมคนฟินน์ ครู จึงเป็นผู้มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในการให้การศึกษา อาชีพครูจึงเป็นอาชีพที่ถูกเลือกในอันดับต้นๆ จากนักเรียนมัธยมปลายที่ต้องการเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยอาชีพครูในประเทศฟินแลนด์จึงได้รับการยกย่องอย่างสูงที่สุดว่ามีเกียรติ มีศักดิ์ศรีและควรค่าต่อการให้ความเคารพจากคนในสังคมเป็นอย่างมาก สิ่งเหล่านี้เป็นเครื่องการันตีได้ว่าอาชีพครูเป็นอาชีพที่จำเป็นต้องใช้ความรู้และความสามารถอย่างสูงในการสร้างประชากรที่มีคุณภาพให้แก่ประเทศชาติ ซึ่งสอดคล้องกับ Sahlberg (2010) ที่เสนอว่า การศึกษาเป็นส่วนที่ถูกดึงเข้ามาในสังคมและวัฒนธรรมของคนฟินน์ ครูเป็นอาชีพที่มีเกียรติ น่าเคารพและได้รับการไว้วางใจอย่างสูงสุด เช่น

เดียวกับ แพทย์ นักกฎหมาย และนักเศรษฐศาสตร์

ครูในสังคมฟินแลนด์จึงมักมีบทบาทในการได้รับเชิญให้เข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาสังคมอยู่เสมอๆ เพราะด้วยความเชื่อมั่นว่า สังคมจะขับเคลื่อนและพัฒนาต่อไปได้เมื่อมีครู ผู้ซึ่งเป็นที่ควรเคารพ นับถือ และยกย่องของสังคม เป็นแกนนำในการใช้ความรู้ ความสามารถที่มีในการทำให้เยาวชนคำนึงถึงสังคมส่วนใหญ่มากกว่าตนเอง เป็นสมาชิกคนหนึ่งในการดำรงชีวิตอยู่ ครูในสายตาคนฟินน์จึงเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถอย่างมากมาทีเดียว การเข้าสู่วิชาชีพครูในฟินแลนด์ไม่ใช่เรื่องง่าย หรือเป็นสายวิชาชีพที่เปลือยเลือก หากแต่การเข้าเรียนคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ สำหรับนักเรียนฟินน์ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อสำเร็จการศึกษาและออกมาเป็นครูได้นั้น ช่างมีความลำบากยากเย็นและจำเป็นต้องใช้ความสามารถของตนเองอย่างแท้จริง ในการสอบผ่านการคัดเลือก กระบวนการคัดสรร

แผนภาพที่ 2 การบริหารงานด้านการศึกษาของฟินแลนด์ด้วยวัฒนธรรมความไว้วางใจ

ของผู้ที่ต้องการศึกษาต่อทางด้านครุศาสตร์ที่มีความละเอียดในขั้นตอนการคัดเลือกในหลายขั้นตอน อีกทั้งผู้สมัครยังต้องแข่งขันกับผู้สมัครคนอื่น ๆ ที่มีจำนวนมาก ทำให้การได้มาซึ่งผู้ที่ตั้งใจจะเป็นครูอย่างแท้จริงในอนาคตนั้นเป็นผู้ที่มีความสามารถและมีความเป็นเลิศด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการในระดับต้นๆ หรืออาจเรียกอย่างง่ายว่า **“ระดับหัวกะทิ”** ก็ว่าได้ นอกจากกระบวนการคัดสรรที่กว่าจะได้ผู้สมัครที่เก่งและมีความสามารถแล้ว เมื่อผู้สมัครเข้ามาในโปรแกรมการเรียน กระบวนการสอนและระบบการเรียนการสอนยังเป็นตัวหล่อหลอมและขัดเกลาให้ผู้สมัครที่มีความเก่งและมีความสามารถที่มีอยู่เดิมแล้วยังพัฒนาต่อยอดความสามารถที่มีเหล่านั้นเพิ่มพูนยิ่งขึ้นไปอีกทั้งยังช่วยส่งเสริมและฝึกฝนทักษะต่างๆ ที่ครูจำเป็นต้องมีในการประกอบวิชาชีพให้มีความแข็งแกร่งมากยิ่งขึ้น

ครูในประเทศฟินแลนด์ต้องจบการศึกษาขั้นต่ำสุดคือ ระดับปริญญาโท ยกเว้นครูอนุบาล โดยใช้เวลาในการศึกษา 5 ปี (3+2 ปี) หมายความว่าใช้เวลาศึกษาในระดับปริญญาตรี 3 ปีและปริญญาโทอีก 2 ปีก็จะได้ปริญญาควบในคราวเดียวกัน นอกจากนี้ความน่าสนใจของหลักสูตรครุศึกษา คือ รายวิชาที่มีการคัดสรรและจัดแบ่งหมวดหมู่ได้อย่างสอดคล้องและเอื้อต่อการเป็นครูได้อย่างแท้จริงเมื่อจบการศึกษาออกไป ครูต้องมีความพร้อมทางด้านตัวสาระวิชา (Subject Matter) ความพร้อมทางด้านศาสตร์การสอน (Pedagogy) และความพร้อมในเรื่องของการวิจัย (Research Oriented) เพื่อต่อยอดองค์ความรู้และพัฒนาวิชาชีพของตนเองอย่างต่อเนื่องอยู่เสมอด้วย ซึ่งหลักสูตรครุศึกษาของประเทศฟินแลนด์ได้ครอบคลุมถึงความพร้อมทั้งหมดดังที่

กล่าวมา นักศึกษาจะได้เรียนเนื้อหาวิชาต่างๆ ดังที่หลักสูตรได้ระบุไว้อย่างเป็นขั้นเป็นตอนและครบถ้วน และมีความครอบคลุมในเนื้อหาวิชาความรู้สำหรับครูคนหนึ่งพร้อมจะออกไปเป็นครูเพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถให้แก่เยาวชนและช่วยพัฒนาสังคมให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

นอกจากนี้คุณลักษณะหนึ่งที่สำคัญที่สุดของครูฟินนิกคือ ต้องเป็นครูที่มีการวิจัยเป็นฐาน ดังที่ Sahlberg (2011) ให้ความหมายว่า การบูรณาการทฤษฎีทางการศึกษาทั้งหมดทั้งหมด ระเบียบวิธีวิจัย และการฝึกฝน ฝึกปฏิบัติมาใช้ในการเรียนการสอนตามหลักสูตรครุศึกษา กล่าวคือ การพัฒนาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในวงการการศึกษาของฟินแลนด์ การวิจัยเป็นกุญแจสำคัญในการก่อให้เกิดการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาในทุกแง่มุม ไม่ว่าจะเป็น วิธีการเรียนการสอน ทฤษฎีการเรียนการสอน เป็นต้น ดังที่ Niemi, Toom, and Kallioniemi (2012) ได้กล่าวถึงเป้าหมายของครุศึกษาอยู่ 3 ประการ ซึ่งทั้ง 3 ประการได้เน้นย้ำในเรื่องของการวิจัยทั้งสิ้น โดยสรุปความได้ดังนี้ (1) ครูต้องมีความรู้อย่างลึกซึ้งในเรื่องของความก้าวหน้าทางการวิจัยในด้านที่ตนเองเชี่ยวชาญในการสอนเป็นอย่างดี (2) งานด้านครุศึกษาจำเป็นต้องนำมาศึกษาและวิจัยเพื่อการต่อยอดและสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ อยู่เสมอ โดยใช้เครื่องมือในการวิจัยที่หลากหลาย โดยมีบริบททางวัฒนธรรมที่หลากหลายและแตกต่างกันจะมีความหมายเป็นอย่างมาก และ (3) ผู้ที่จะไปเป็นครูทุกคนควรมีทัศนคติที่ดีในการใช้กระบวนการวิจัยในการทำงาน รู้จักกำหนดปัญหาและรู้ว่าวิธีการให้ได้มาซึ่งการแก้ปัญหาควรใช้เครื่องมือใด และควรเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างไร วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลนั้นอย่างไร การ

ทำงานที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของระเบียบวิธีการวิจัย จะช่วยพัฒนาระบบการทำงานและระบบการคิด ของครูไปโดยอัตโนมัติ

T3-Training หรือการฝึก

สำหรับ T3 นี้เป็นองค์ประกอบที่สอดคล้อง กับ T2: Teacher คือครูเป็นการขยายความให้เห็น ถึงกระบวนการการได้ผลผลิตที่สำคัญคือ ครู จากการผ่านการฝึกฝน ฝึกปฏิบัติจากหลักสูตร ครุศึกษา ที่เรียกว่า **Training หรือ การฝึกหัดครู** ความน่าสนใจของการเข้าสู่โปรแกรมครุศึกษา คือ ความท้าทายและการแข่งขันของนักเรียนมัธยม ปลายทั้งประเทศในระดับที่เรียกว่า หัวกะทิ ตาม ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ที่มุ่งสอบแข่งขันเพื่อให้ได้ เข้าสู่โปรแกรมการเรียนครุศึกษา ไม่ว่าจะเป็นมหา- วิทยาลัยใดในประเทศฟินแลนด์ที่มีหลักสูตรนี้ ก็ตาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียง และเก่าแก่อย่างเช่น เฮลซิงกิ โอลู ยูวาสคิล่า เป็นต้น จำนวนที่รับผู้สมัครในการเข้าสู่โปรแกรม ในแต่ละปีนั้นมีประมาณ 2,000 คนจากผู้สมัคร ราวๆ 20,000 คนจะเห็นได้ว่าอัตราส่วนการ แข่งขันอยู่ที่ 1:10 ที่เดียว สำหรับการคัดเลือกผู้ สมัครสอบมีความเข้มข้นและรอบคอบอย่างมาก เพื่อให้ได้ผู้ที่ต้องการจะเป็นครูที่มีความรู้ ความ สามารถในอนาคตอย่างแท้จริง การคัดเลือกใน ขั้นต้นเป็นการพิจารณาจากผลการสอบเข้า มหาวิทยาลัย (Matriculation Examination) จาก วุฒิบัตรสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมปลาย และ จากข้อมูลบันทึกผลสัมฤทธิ์นอกห้องเรียนเป็นหลัก ในขั้นถัดมาคือ การสอบข้อเขียน การทดสอบต่างๆ เพื่อดูบุคลิกภาพ ปฏิภาณไหวพริบ การแก้ไข ปัญหาเฉพาะหน้า ทักษะการสื่อสารและทักษะ ทางสังคม เป็นต้น เมื่อได้ผู้สมัครที่มีคะแนนสูงสุด จาก การคัดเลือก 2 ขั้นตอนดังกล่าว ผู้สมัครต้อง

ถูกสัมภาษณ์ โดยประเด็นที่ใช้ในการสัมภาษณ์ มุ่งเน้นเรื่อง สาเหตุของการเลือกเรียนโปรแกรมนี้ เป็นต้น

จะเห็นได้ว่า การคัดเลือกเพื่อให้ได้มาผู้ซึ่ง ถูกเรียกว่า ครูในอนาคตของฟินแลนด์มีความ ละเอียดถี่ถ้วน เป็นการคัดเลือกเพื่อให้ได้คนที่มี ความรู้ ความสามารถและมีความต้องการอยาก เป็นครูอย่างแท้จริง เมื่อเข้าสู่โปรแกรมการเรียน ซึ่งใช้เวลาตลอดทั้งโปรแกรมเป็นจำนวน 5 ปี รวมหน่วยกิตที่ศึกษาทั้งสิ้น 300 หน่วยกิต ใน ระยะเวลา 5 ปีนี้นักศึกษาจะได้ความรู้ทั้งภาค ทฤษฎีและปฏิบัติครอบคลุมการเป็นครูทั้งหมด โปรแกรมครุศึกษาของฟินแลนด์มีการแบ่งแยก ศาสตร์ความรู้อย่างชัดเจนในแต่ละชั้นปีที่เรียน ว่านักศึกษาต้องเรียนรู้อะไรบ้างในปีนั้นๆ หรือต้อง ฝึกฝนฝึกปฏิบัติงานใดบ้างที่เกี่ยวข้องกับศาสตร์ ความเป็นครู ดังตัวอย่างโปรแกรมครูประถม ศึกษามหาวิทยาลัยยูวาสคิล่า ดังนี้

สำหรับโปรแกรมครูมัธยมศึกษาที่สอนวิชา ต่างๆ นั้นเกิดขึ้นได้ใน 2 รูปแบบ คือ **รูปแบบที่ 1** นักศึกษาจะต้องสำเร็จการศึกษาปริญญาโทตาม หลักสูตรที่มีวิชาหลัก 1 วิชา เช่น ประวัติศาสตร์ และมีวิชารอง 1 หรือ 2 วิชา เช่น วรรณคดี และการละคร เป็นต้น นักศึกษาคนนั้นก็จะ สามารถสมัครเข้าภาควิชาครุศึกษาได้เพื่อเป็นครูที่ สอนประจำวิชา แต่ต้องมีการลงศึกษาเพิ่มเติม เกี่ยวกับศาสตร์การสอน ซึ่งมุ่งเน้นวิธีวิทยาการ สอนของแต่ละวิชานั้นๆ จำนวน 60 หน่วยกิต (ปริญญาตรี 25 หน่วยกิต และปริญญาโท 35 หน่วยกิต) และใช้เวลา 1 ปีในการสำเร็จครบตาม หน่วยกิต **รูปแบบที่ 2** นักศึกษาสามารถสมัคร เข้าศึกษาครุศึกษาได้โดยตรงเพื่อค้นหาวិชาหลัก ที่ตนเองถนัด โดยทั่วไปหลังจาก 2 ปีที่ศึกษา

ตารางที่ 1 โปรแกรมการศึกษาสำหรับครูประถมศึกษาของมหาวิทยาลัยยูวาสคิล่า (Sahlberg, 2011, P. 81)

องค์ประกอบของหลักสูตร	จำนวนหน่วยกิต
วิชาขั้นพื้นฐานทางการศึกษา	25
วิชาเกี่ยวกับภาษาและการสื่อสาร	25
วิชาชั้นกลางทางการศึกษา	35 (รวมฝึกสอน 12 หน่วยกิต)
สหสาขาวิชาในโรงเรียน (วิชาหลัก)	60
วิชาการรอง	60
วิชาขั้นสูงทางการศึกษา	80 (รวมฝึกสอน 16 หน่วยกิต)
วิชาเลือก	15
รวมหน่วยกิต	300

รายวิชาหลักแล้ว นักศึกษาเริ่มเรียนด้านศาสตร์ การสอนจากคณะครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ใน มหาวิทยาลัย โดยปกติหลักสูตรในรูปแบบที่ 2 นี้ จะเหมือนกับรูปแบบที่ 1 แต่แตกต่างกันตรง จำนวนหน่วยกิต ถึงอย่างไรก็ตามไม่ว่าจะศึกษา ในระดับใดต้องใช้เวลามากกว่า 4 ภาคการศึกษา ขึ้นไปตารางที่ 2 แสดงถึงโปรแกรมการศึกษา สำหรับครูประจำวิชาในระดับมัธยมศึกษา โดยมี โครงสร้างขององค์ประกอบเกี่ยวกับศาสตร์การ สอน ของมหาวิทยาลัยเฮลซิงกิ ปี 2553

จากตารางทั้ง 2 ตารางที่นำเสนอในข้างต้น จะเห็นว่าหลักสูตรการเรียนครุศึกษาในประเทศ ฟินแลนด์มีการผสมผสานกัน 3 ส่วนคือ (1) เริ่ม ด้วยการมีความรู้ทางทฤษฎีที่มีความจำเป็นใน การนำมาเป็นความรู้ของการเป็นครูในอนาคต ไม่ ว่าจะเป็นทฤษฎีด้านจิตวิทยา ทฤษฎีการเรียนรู้ ทฤษฎีการสอน ฯลฯ (2) เมื่อมีความรู้แล้วต้อง นำความรู้จากทฤษฎีไปใช้ในการฝึกฝน ฝึกปฏิบัติ จริงในชั้นเรียน ในรูปแบบของการฝึกสอนและ (3) การนำเอาระเบียบวิธีวิจัยมาใช้ในการแก้ไข

ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการที่เราพบเจอในขณะฝึกสอน หรือเป็นประเด็นสำคัญ เรื่องใหม่ๆ ทางการศึกษา ซึ่งสามารถนำมาวิจัยและพัฒนาเพื่อต่อยอดองค์ ความรู้ต่อไปได้เมื่อได้ประกอบวิชาชีพครูอย่างแท้ จริงในอนาคต สิ่งสำคัญไม่ได้อยู่ที่ว่า นักศึกษา สำเร็จการศึกษาแล้วได้คะแนนดี หากแต่อยู่ที่ว่า นักศึกษาเหล่านั้นได้นำความรู้ทั้ง 3 ส่วนมาใช้ในการ เป็นครูจริงๆ ในอนาคตได้มากน้อยเพียงใด ความเป็นครูของประเทศฟินแลนด์ไม่ได้อยู่ที่ สอนเก่งหรือสอนดี หากแต่อยู่ที่ ครูมีจิตวิญญาณ แห่งความเป็นครูอย่างแท้จริง เมื่อพูดถึงคำว่า จิตวิญญาณหรือ Sisu ในภาษาฟินน์ คำๆ นี้ สะท้อนให้เห็นภาพของการนำความรู้ทั้ง 3 มาใช้ ให้เกิดผลขึ้นกับนักเรียนอย่างแท้จริง คือ นำ ความรู้ที่ได้มาพัฒนาการสอน ถ่ายทอดความรู้ให้ นักเรียนอย่างถูกต้อง นำประสบการณ์ที่ได้รับ จากการฝึกสอนมาปรับใช้และผสมผสานกับการ ทำงานวิจัย เพื่อการพัฒนาศาสตร์การสอนของ ตนเองให้ดียิ่งขึ้น และการพัฒนาตนเองไปสู่ ความเป็นมืออาชีพในที่สุด

ตารางที่ 2 โครงสร้างขององค์ประกอบด้านศาสตร์การสอนของโปรแกรมการศึกษาคณะที่สอนรายวิชา
มหาวิทยาลัยเฮลซิงกิ ในปี พ.ศ. 2553 (Sahlberg, 2011, P. 82)

ระดับปริญญาตรี (25 หน่วยกิต)	ระดับปริญญาโท (35 หน่วยกิต)
ภาคการศึกษาที่ 1 18 หน่วยกิต แบ่งเป็น - จิตวิทยาพัฒนาการและการเรียนรู้ (4 หน่วยกิต) - การศึกษาพิเศษ (4 หน่วยกิต) - การแนะนำวิธีการสอนเนื้อหาวิชา (10 หน่วยกิต)	ภาคการศึกษาที่ 3 17 หน่วยกิต แบ่งเป็น - สังคม ประวัติศาสตร์ และพื้นฐานทางปรัชญาการศึกษา (5 หน่วยกิต) - การประเมินและพัฒนาการของการสอน (7 หน่วยกิต) - การฝึกสอนชั้นสูงในโรงเรียนฝึกหัดครูหรือโรงเรียนฝึกสอนระยะสั้น (5 หน่วยกิต)
ภาคการศึกษาที่ 2 7 หน่วยกิต แบ่งเป็น - การฝึกสอนเบื้องต้นในโรงเรียนฝึกหัดครู (1 หน่วยกิต)	ภาคการศึกษาที่ 4 12 หน่วยกิต แบ่งเป็น - สัมมนาการวิจัย (4 หน่วยกิต) - การฝึกสอนครั้งสุดท้ายในโรงเรียนฝึกหัดครูหรือโรงเรียนฝึกสอนระยะสั้น (8 หน่วยกิต)
ระเบียบวิธีวิจัย (6 หน่วยกิต) ส่วนหนึ่งของหลักสูตรปริญญาโท	

T4-Technology หรือ เทคโนโลยี

ฟินแลนด์มีชื่อเสียงมาช้านานเมื่อกว่าถึง
ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี หลักฐานที่แสดงให้เห็นชัดเจนประการแรกคือโทรศัพท์ไร้สายยี่ห้อ
โนเกีย (Nokia) ที่คนฟินน์เป็นผู้สร้างขึ้นและมียอด
คนใช้มากในทั่วทุกมุมโลก จึงทำให้ชื่อเสียงและ
ศักยภาพของความทันสมัยทางด้านเทคโนโลยี
ของฟินแลนด์เป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางทั่วโลก
นอกจากนี้ด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์คือ ระบบ
ปฏิบัติการลินุกซ์ (Linux) ก็ถูกคิดค้นขึ้นโดยชาว
ฟินแลนด์ชื่อ Linus Torvalds ถือเป็นระบบ
ปฏิบัติการหนึ่งที่ถูกใช้อย่างแพร่หลายในยุค
ปัจจุบันอีกเช่นกัน

ความพยายามในการปฏิรูปหลักสูตรแกนกลางของประเทศฟินแลนด์โดยคำนึงถึงทิศทาง (Trends) สำคัญ 3 ประการ ได้แก่ (1) ความเคลื่อนไหวของยุคศตวรรษที่ 21 (2) บทบาทของ

ICT ด้านการศึกษา และ (3) สิ่งแวดล้อมใหม่
เพื่อการเรียนรู้ (Vahtivuori-hänninen et al, 2014,
P. 25) จะเห็นได้ว่ายุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไปใน
การที่สื่อเทคโนโลยีข้อมูล ข่าวสาร สารสนเทศมี
อำนาจในการควบคุมชีวิตมนุษย์ การปรับเปลี่ยน
งานในด้านต่างๆ ของประเทศย่อมต้องสอดคล้อง
และตระหนักถึงยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไปด้วย เช่น
เดียวกับงานด้านการศึกษา ซึ่งถือว่าเป็นงานการ
สร้างคนที่มีคุณภาพให้กับประเทศ การวางแผน
ในระบบของการให้การศึกษาย่อมต้องคำนึงถึง
สภาพของสังคมและยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป
เพื่อผลิตคนให้ได้ตามที่สังคมและสภาพแวดล้อม
ในยุคนั้นๆ ต้องการ อันจะส่งผลให้ผลผลิตจาก
ระบบการผลิตซึ่งหมายถึงระบบการศึกษานั้น
สามารถใช้ความรู้และใช้ชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุข
มีคุณภาพในประเทศตน รวมทั้งสามารถถ่ายทอด
ความรู้ที่มีในฐานะเป็นครูให้แก่แก่นักเรียนต่อไปได้

การนำเอาสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการงานด้านการศึกษาของฟินแลนด์เป็นเรื่องที่สำคัญและจำเป็นต้องนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ด้วยศักยภาพเดิมที่มีทางด้านเทคโนโลยีทำให้การศึกษาในประเทศฟินแลนด์เองได้เล็งเห็นความสำคัญในฐานะเป็นปัจจัยหนึ่งในการนำมาช่วยพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน และพัฒนาการเรียนการสอนของครูด้วยในขณะเดียวกัน เพราะการผลิตคนของประเทศฟินแลนด์จะเอื้อต่อสังคมและบริบททางสังคมในอนาคต ด้วยเหตุนี้การนำสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการศึกษาถือเป็นการเตรียมคนให้พร้อมรับกับสังคมในอนาคตที่จะเกิดขึ้นเช่น การใช้ชีวิตประจำวันที่เต็มไปด้วยสื่อเทคโนโลยีต่างๆ ซึ่งถือเป็นปัจจัย 6 ในชีวิตที่ขาดไม่ได้ ดังนั้น การเตรียมคนดังกล่าวในบริบทนี้ จึงหมายถึง การให้นักเรียนได้เรียนรู้ในการใช้สื่อเทคโนโลยีตั้งแต่ในระดับชั้นประถมศึกษาโดยอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของครูผู้สอน เช่น การรู้จักใช้มือถือในการถ่ายรูปประกอบการทำรายงาน การอัดวิดีโอสั้นๆ เพื่อเป็นผลงานจากบทเรียน การใช้กระดานอัจฉริยะที่สามารถเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตได้ในทันที และสามารถเขียนหรือโต้ตอบบนกระดานได้อย่างฉับไวระหว่างครูและนักเรียนโดยเพียงปลายนิ้วสัมผัส เป็นต้น

การใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศในงานด้านการศึกษาของฟินแลนด์ได้ย้อนกลับไปได้เมื่อ 25 ปีที่ผ่านมา ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศระดับชาติได้ถูกกำหนดเป็นหนึ่งในยุทธศาสตร์ที่สำคัญโดยมีการกำหนดวัตถุประสงค์และวิธีการปฏิบัติอย่างชัดเจนตลอดระยะเวลา 25 ปีที่ผ่านมา (Lavonen, 2014, P. 8) ดังตารางด้านล่าง

การนำสื่อเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนของฟินแลนด์นั้น ได้เน้นย้ำเรื่องของการนำมาใช้เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะของการนำมาใช้เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะเป็นสำคัญ การเข้าสู่ยุคศตวรรษที่ 21 ทำให้การวางแผนในการจัดการเรียนการสอนต้องคำนึงว่านักเรียนจะเรียนรู้อะไร ครูจะสอนอย่างไร และโรงเรียนจะดำเนินการหรือมีวิธีการอย่างไรบ้างที่ความต้องการของสังคมและเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้นักเรียนได้กล้าเผชิญกับสังคมต่อไปในยุคศตวรรษที่ 21 สิ่งเหล่านี้ล้วนมีความท้าทายทั้งสิ้น นักเรียนควรได้เรียนรู้และเกิดความคิดสร้างสรรค์จากการใช้เทคโนโลยีในการเรียนในห้องเรียนในฐานะเป็นสื่อการเรียนการสอนประเภทหนึ่ง นักเรียนจะสามารถสร้างความรู้ด้วยตนเองและจากผู้อื่นได้โดยการใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ รู้จักเรียนรู้ที่จะทำงานร่วมกันกับผู้อื่นได้ มีทักษะต่างๆ เกิดขึ้นในขณะเดียวกันจากการใช้สื่อเทคโนโลยีในห้องเรียน เช่น ทักษะทางภาษา ทักษะการใช้อุปกรณ์หรือสื่อเทคโนโลยี ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น เป็นต้น

จากที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้น การวางยุทธศาสตร์เรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศในประเทศฟินแลนด์ที่มีมาช้านาน เป็นภาพสะท้อนให้เห็นว่าการวางแผนและวิสัยทัศน์ของการคำนึงถึงอนาคตในประเทศนั้นเป็นสิ่งสำคัญ เพราะเปรียบเทียบเป็นการเตรียมการ เตรียมคน เพื่อให้พร้อมรับกับสังคมในอนาคตอยู่เสมอไม่ใช่เตรียมคนเพื่อเตรียมพร้อมกับสถานการณ์ในปัจจุบันเพียงอย่างเดียว เทคโนโลยีที่ถูกจัดระบบและดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเป็นกุญแจสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาทางด้านต่างๆ ของประเทศต่อไปได้ เช่นเดียวกับประเทศฟินแลนด์ที่มีการใช้และการจัดการ

ระบบเทคโนโลยีที่ดีไม่ว่าจะเป็นงานในด้านใดก็
จะสามารถช่วยให้งานดำเนินต่อไปได้อย่างรวดเร็ว
และราบรื่น เช่น การมีเว็บไซต์สำหรับครูโดย

เฉพาะ สำหรับผู้ปกครองโดยเฉพาะ หรือแม้แต่
สำหรับนักเรียนโดยเฉพาะ การมีฐานข้อมูลวารสาร
เพื่อครูในการวิจัยและพัฒนา เป็นต้น

ตารางที่ 3 วัตถุประสงค์และวิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศของยุทธศาสตร์
ระดับชาติ (Meisalo, Lavonen, Juuti, & Aksela, 2007)

ปี พ.ศ.	ยุทธศาสตร์	วัตถุประสงค์	วิธีการนำไปปฏิบัติ
2529	การใช้คอมพิวเตอร์ด้าน การศึกษา	- นักเรียนเป็นทำงานอย่าง กระตือรือร้นในสังคมข้อมูล ข่าวสาร	- ให้การลงทุนในการจัดหา ผลิตภัณฑ์ด้านซอฟต์แวร์ที่ เหมาะสมสำหรับคอมพิวเตอร์ ช่วยในการเรียนรู้
		- ICT เป็นวิชาหนึ่งในโรงเรียน	- มีหลักสูตรการอบรมสำหรับ ครูทั้งหมดในโรงเรียน
		- ทักษะพื้นฐานของ ICT เพื่อ ทั้งหมดทั้งมวล	- มีการอบรมให้ครูผู้สอน เทคโนโลยี
		- ทักษะขั้นสูงของ ICT สำหรับ ครูผู้สอนเทคโนโลยี	
2538	การศึกษา การฝึกอบรม และการวิจัยในสังคม ข้อมูลข่าวสาร	- นักเรียนกระตือรือร้นใน กระบวนการข้อมูลข่าวสาร	- ให้การลงทุนในการจัดหา ผลิตภัณฑ์ด้านเว็บเพจและ สิ่งแวดล้อมการเรียนรู้โดย การใช้เว็บเป็นฐาน
		- ICTในฐานะที่เป็นวิชาระหว่าง หลักสูตร	- ให้การลงทุนกับหลักสูตร การอบรมสำหรับครูทั้งหมด ในโรงเรียน
		- สนับสนุนการใช้ ICT ในการ เรียนรู้	
2543	การฝึกอบรมทางการ ศึกษาและวิจัยในสังคม ข้อมูลข่าวสาร	- ส่งเสริมการใช้ศาสตร์การสอน ใน ICT ให้มีความสำคัญกับการ เปิดและการแก้ปัญหาการศึกษา ทางไกล	- การลงทุนกับห้องเรียนเสมือน จริงหรือสภาพแวดล้อมทาง การเรียนรู้ใหม่ๆ ซึ่งสัมพันธ์ กับสภาพแวดล้อมเชิงปฏิบัติ การในอนาคต
		- ครูไม่เพียงแต่มีความรู้ทาง เทคนิคแต่ต้องรู้เรื่องศาสตร์การ สอน และความสามารถในการ ใช้ ICT	- การลงทุนกับโครงสร้าง พื้นฐานทาง ICT ของโรงเรียน และห้องสมุดต่างๆ

ปี พ.ศ.	ยุทธศาสตร์	วัตถุประสงค์	วิธีการนำไปปฏิบัติ
2547	หลักสูตรสังคมข้อมูลข่าวสารเพื่อการศึกษา การฝึกอบรมและการวิจัยปี 2547-2549	- มีการจัดตั้งหน่วยงานทางการศึกษาเพื่อการใช้ ICT ได้อย่างหลากหลายในทุกกิจกรรม - จัดตั้งวิธีการที่มี ICT เป็นฐานในการศึกษา การฝึกอบรม การวิจัยและการอุตสาหกรรม - ส่งเสริมนวัตกรรมทางสังคมผ่านการใช้ ICT	- การลงทุนกับหลักสูตรการอบรมสำหรับครูทั้งหมดในโรงเรียนและมหาวิทยาลัยต่างๆ - มีวัสดุอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่เพียงพอต่องานด้านวิทยาศาสตร์และงานวิจัย - ด้านการศึกษาและการวิจัยในสาขาของอุตสาหกรรมทางข้อมูลข่าวสาร - การบริการสังคมเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสาร - นวัตกรรมทางสื่อเทคโนโลยีสังคมต่างๆ

T5-Teamwork หรือ การทำงานเป็นทีม

คนฟินแลนด์ให้ความสำคัญกับการทำงานร่วมกัน (Collaboration) หรือการทำงานเป็นทีม (Teamwork) การพัฒนาเกิดจากการมองเห็นปัญหาร่วมกันรับรู้ถึงปัญหานั้นและพร้อมที่จะแก้ปัญหานั้นด้วยกัน การทำงานเป็นทีมจึงเกิดขึ้นในประเทศฟินแลนด์ การทำงานเป็นทีม ถือว่าเป็นเรื่องปกติอย่างมาก และไม่เพียงแต่การทำงานร่วมกับคนอื่นๆ ในองค์กรเท่านั้น หากแต่มีการทำงานร่วมกับผู้อื่นในประเทศอื่นๆ อีกด้วย การทำงานร่วมกันเป็นทีมจะช่วยให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในองค์กร ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการมองจากหลากหลายด้าน มิใช่มองงานด้านใดด้านหนึ่งจากคนเพียงคนเดียว การพัฒนาจึงเกิดขึ้นได้โดยง่าย ปัจจัยประการหนึ่งที่ทำให้ประเทศฟินแลนด์ประสบความสำเร็จด้านการศึกษาคือ การทำงานร่วมกัน กล่าวคือ ฟินแลนด์มองงาน

ด้านการพัฒนาคน ซึ่งหมายถึง การศึกษานั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งยวด ดังนั้นทุกฝ่ายจากทุกภาคส่วนต้องทำงานประสานกัน ภายใต้ความไว้วางใจ พลังของการขับเคลื่อนในการพัฒนาจึงเกิดขึ้นเพื่อบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ร่วมกันในระดับชาติ การทำงานร่วมกันจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนและเกื้อกูลกัน เพราะต่างฝ่ายต่างมีบทบาทและหน้าที่ที่แตกต่างกันไป เมื่อมาทำงานร่วมกัน การเติมเต็มในส่วนที่ขาดหายไปจะทำให้เกิดความสมบูรณ์ขึ้น สอดคล้องดังที่ Vahtivuori-hänninen et al (2014) ได้กล่าวเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาในส่วนของพัฒนาหลักสูตรแกนกลางของชาติว่าควรเป็นผลมาจากการพูดคุย อภิปรายกันจากหลายฝ่ายที่มีการทำงานอย่างเป็นรูปธรรมชัดเจนแต่มีความหลากหลายกันในกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น เจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่น อาจารย์มหาวิทยาลัย ตัวแทนจาก

กลุ่มอุตสาหกรรม สหภาพองค์กรส่วนท้องถิ่น สหภาพครู องค์กรผู้ปกครอง สหภาพนักเรียน เป็นต้น เพื่อในทุกฝ่ายได้สะท้อนและให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรว่าส่วนใดที่ควรเพิ่มเติม ปรับปรุงแก้ไข การได้รับข้อเสนอแนะดีชมจากทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาจะช่วยให้หลักสูตรแกนกลางสอดคล้องกับสภาพของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปและเป็นที่ยอมรับจากทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

นอกจากนี้ฟินแลนด์ให้ความสำคัญกับการวิจัยเป็นสำคัญเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ การทำวิจัยไม่ว่าจะสาขาใดในประเทศฟินแลนด์หรือแม้แต่กระทั่ง การศึกษา การทำวิจัยทางด้านการศึกษาก็จำเป็นต้องทำร่วมกันหลายคนเพื่อให้ช่วยกันคิด ช่วยกันพิจารณาว่ายังมีส่วนใดที่ขาดตกบกพร่องไป หรือแม้แต่การทำเรื่องเดียวกันแต่อยู่กันคนละประเทศ คนละบริบท ก็จะมีความร่วมมือกันในการทำงานวิจัยเพื่อให้เห็นหลากหลายมิติของทั้งประเทศตนและประเทศอื่นๆ เพื่อจะได้นำผลการวิจัยมาต่อยอดพัฒนาต่อไปได้เป็นประโยชน์มากยิ่งขึ้น ดังที่กล่าวว่า “ครูมืออาชีพจะทำงานร่วมกับผู้อื่นเพื่อสะท้อนภาพของการเป็นมืออาชีพทางด้านวิชาการ ซึ่งช่วยกันวางแผน การนำไปปฏิบัติให้เกิดผล และการประเมินผลการสอนของตนเองและการเรียนรู้ของนักเรียน” (Lavonen, 2014, P. 7) หรือ การส่งเสริมให้นักศึกษาฝึกหัดครูมีความเป็นมืออาชีพด้วยการนิเทศ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาให้นักศึกษามีความเป็นครูมืออาชีพอย่างค่อยเป็นค่อยไป การนิเทศจำเป็นต้องใช้อาจารย์หรือครูผู้นิเทศมากกว่า 2 คนขึ้นไป ซึ่งประกอบด้วยอาจารย์นิเทศก์จากคณะ ครูพี่เลี้ยงในโรงเรียน และหากเป็นกรณีที่นักเรียนเป็นเด็กพิเศษก็อาจ

จะต้องมีครูผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับเด็กพิเศษมาร่วมพูดคุยด้วย ภาพของการนิเทศจึงสะท้อนให้เห็นการทำงานเป็นทีม การพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันอย่างเปิดเผยตรงไปตรงมา จะส่งผลดีต่อทั้งอาจารย์นิเทศก์ ครูพี่เลี้ยง และนักศึกษาฝึกหัด เนื่องจากการพัฒนาเพื่อให้บัณฑิตเป็นครูที่มีความเป็นมืออาชีพได้ในอนาคตนั้น การร่วมมือกันในการนิเทศโดยผ่านการสนทนาของแต่ละคนเพื่อมีจุดมุ่งหมายเดียวกันคือ ความก้าวหน้าและพัฒนาการของนักศึกษาฝึกหัด ตัวอย่างการนิเทศในกรณีนี้จึงเป็นตัวอย่างที่ดีของการทำงานเป็นทีมอย่างเห็นได้ชัด

บทสรุป

จากองค์ประกอบทั้ง 5 ของความสำเร็จด้านครุศึกษาของประเทศไทยแลนด์ตามที่กล่าวมาข้างต้น ผู้เขียนเห็นว่าในแต่ละองค์ประกอบนั้นมีความเกี่ยวเนื่อง สัมพันธ์กัน ส่งเสริมกันและกันในแต่ละองค์ประกอบ การมีพื้นฐานความไว้วางใจของคณาจารย์เป็นรากฐานการพัฒนาคนของประเทศได้อย่างดี เพราะการบริหารงานใดๆ ก็ตามไม่ใช่เฉพาะแต่เพียงด้านการศึกษาเท่านั้น แต่หมายรวมถึงงานด้านต่างๆ ในการบริหารพัฒนาประเทศ จะช่วยให้เกิดความก้าวหน้า ยิ่งขึ้นเป็นระบบสืบเนื่องมาจากทุกคนให้ความไว้วางใจกัน พยายามมุ่งมั่นทำหน้าที่ของตนให้ดีที่สุดโดยปราศจากการควบคุมและการประเมินจากผู้ที่มีอำนาจเหนือกว่า ด้วยเหตุผลดังกล่าวการพัฒนาย่อมเกิดขึ้นได้โดยง่ายเพราะคนมีอิสระเสรีในการคิดการตัดสินใจในการทำงานของตนเอง รวมถึงองค์ประกอบด้านการทำงานร่วมกันเป็นทีม การมีเทคโนโลยีที่เป็นเครื่องมือให้

การทำงานรวดเร็ว สะดวกสบาย เหล่านี้ล้วนแต่เป็นสิ่งที่ช่วยสนับสนุนให้ฟินแลนด์ประสบความสำเร็จได้รวดเร็วโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการศึกษาที่ประเทศฟินแลนด์มุ่งมั่นพัฒนาให้มีระบบการศึกษาและครูศึกษาที่มีประสิทธิภาพจากการมี

องค์ประกอบทั้ง 5 ประการข้างต้นทำให้ครูฟินแลนด์มีความเป็นมืออาชีพสูง เพราะคนฟินน์เชื่อว่า ครูเป็นผู้สร้างคน และผลผลิตจากการสร้างคนคือ กำลังคนในการสร้างสังคมที่มีคุณภาพต่อไปในอนาคต

รายการอ้างอิง

- คณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2555). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559)*. สืบค้นจาก <http://www.nesdb.go.th/Portals/0/news/plan/p11/plan11.pdf>
- Lavonen, J. (2008). *Science literacy assessment*. In *PISA06 Finland: analyses, reflections, explanations*, 67-109. Ministry of Education Publications 2008: 44. Centre for educational assessment, University of Helsinki.
- Lavonen, J. (2014). How Finnish teachers are encouraged to adopt information and communication technology, In : *Vestnik Rossijskogo Universiteta Druzby Narodov Serija literaturovedenie, žurnalistika = Studies in Literature, journalism : nauchnyj žurnal = Bulletin of Peoples' Friendship University of Russia*, 11(1), 5-14.
- Meisalo V., Lavonen J., Juuti K., & Aksela M. (2007). Information and communication technology in school science in Finland. In E. Pehkonen, M. Ahtee, & J. Lavonen (Eds.), *How Finns learn mathematics and science* (pp. 68-85). Rotterdam, Netherlands: Sense Publishers.
- Niemi, H., Toom, A., & Kallioniemi, A. (Eds.), (2012). *Miracle of education: The principles and practices of teaching and learning in Finnish schools*. Rotterdam, Netherlands: Sense Publishers.
- Sahlberg, P. (2007). Education policies for raising student learning: The Finnish approach. *Journal of Education Policy*, 22(2), 147-171.
- Sahlberg, P. (2010, September). *The secret to Finland's success: Educating teachers*. Stanford Center for Opportunity Policy in Education (Research Brief). Retrieved from <http://edpolicy.stanford.edu/sites/default/files/publications/secretfinland%E2%80%99s-success-educating-teachers.pdf>

Sahlberg, P. (2011). *Finnish lessons*. New York: Teachers College Press.

Sothayapetch, P. (2013). *A comparative study of science education at the primary school level in Finland and Thailand*. (Doctoral dissertation). University of Helsinki, Helsinki.

Vahtivuori-Hänninen, S., Halinen, I., Niemi, H., Lavonen, J., & Lipponen, L. (2014). *A new Finnish national core curriculum for basic education (2014) and technology as an integrated tool for Learning 21*. In Niemi, H., Multisilta, J., Lipponen, L., and Vivitsou, M. (Eds.), *Finnish innovations and technologies in schools*. Rotterdam, Netherlands: Sense Publishers.

ผู้เขียน

อาจารย์ ดร.ภาวิณี โสธายะเพ็ชร อาจารย์ประจำสาขาวิชาประถมศึกษา ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อีเมล: pavineenui@gmail.com

